

Adres artykułu: <https://bip.iaepan.edu.pl/artukul/spolecznosci-poznomezolityczne-i-wczesnoneolityczne-pomorza-srodkowego>

Społeczności późnomezolityczne i wczesnoneolityczne Pomorza Środkowego

- [Trwające](#)
- [Zakończone](#)

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: Społeczności późnomezolityczne i wczesnoneolityczne Pomorza Środkowego

Kierownik projektu: dr hab. Jacek Kabaciński, prof. nadzw. IAE PAN, prof. dr hab. Thomas Terberger

Jednostka prowadząca projekt: IAE PAN, obecnie w ramach Zespołu A.2. „Wczesne etapy cywilizacji człowieka na Niżu Europejskim”

Źródło finansowania projektu:

w latach 2003-2005 Poznańskie Towarzystwo Prehistoryczne, Uniwersytet w Greiswaldzie

w latach 2005-2008 grant MNiSW nr 1 H01H 013 29 pt. "Kultura Ertebolle na Pomorzu Środkowym - chronologia, osadnictwo i relacje z kulturami wczesnego i środkowego neolitu Niżu Polskiego" (Kierownik - J.Kabaciński)

w latach 2009-2010 grant DFG nr TE 259/4-1 pt. „Der steinzeitliche Fundplatz Dąbki bei Darłowo, Polen - Landschaftsveränderung und Innovationen im Küstengebiet zwischen Oder und Weichsel ca. 5000 bis 3500 v.Chr.” (Kierownik T.Terberger)

w roku 2012 Uniwersytet w Greifswaldzie, IAE PAN

w latach 2012-2014 grant NCN nr 2011/03/B/HS3/04623 pt. "Neolityzacja Pomorza Środkowego - geneza i rozwój kultury pucharów lejkowatych strefy południowego Bałtyku, w końcu V i w pierwszej połowie IV tys. p.n.e." (Kierownik - A. Czekaj-Zastawny).

Wykonawcy

Jednostki zaangażowane w projekt:

Nazwa jednostki: Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Zakres obowiązków: wspomaganie organizacyjne i finansowe

Nazwa jednostki: Uniwersytet w Greifswaldzie, Zakres obowiązków: wspomaganie organizacyjne i finansowe

Nazwa jednostki: Poznańskie Towarzystwo Prehistoryczne, Zakres obowiązków: wspomaganie organizacyjne i finansowe

Nazwa jednostki: Muzeum w Koszalinie, Zakres obowiązków: wspomaganie organizacyjne

Osoby zaangażowane w projekt:

dr hab. Jacek Kabaciński

Zakres obowiązków: współkierowanie projektem, planowanie strategiczne, kierowanie badaniami archeologicznymi, pozyskiwanie funduszy na badania

prof. dr Thomas Terberger

Zakres obowiązków: współkierowanie projektem, planowanie strategiczne, kierowanie badaniami archeologicznymi, pozyskiwanie funduszy na badania

Poniżej w porządku alfabetycznym:

dr Agnieszka Czekaj-Zastawny

Zakres obowiązków: analiza ceramiki importowanej i lokalnej ceramiki neolitycznej, prowadzenie badań wykopaliskowych, pozyskiwanie funduszy na badania

Imię: dr Eva David

Zakres obowiązków: analiza technologiczna narzędzi z poroża i kości

Imię: dr Dietrich Heinrich

Zakres obowiązków: analiza szczątków fauny

Imię: prof. dr Karl-Uve Heusner

Zakres obowiązków: analizy dendrologiczne

Imię: mgr Jolanta Ilkiewicz

Zakres obowiązków: prowadzenie badań wykopaliskowych, konsultacje znalezisk archeologicznych

Imię: prof. dr Arie J. Kalis

Zakres obowiązków: analizy palinologiczne

Imię: mgr Andreas Kotula

Zakres obowiązków: analiza ceramiki późnomezolitycznej (ostrodennej), analiza GIS

Imię: prof. dr. Reinhard Lampe

Zakres obowiązków: analizy geologiczne i geomorfologiczne rejonu stanowiska

Imię: prof. dr hab. Maria Lityńska-Zajac

Zakres obowiązków: analiza paleobotaniczna wybranych zabytków z drewna

Imię: prof. dr hab. Daniel Makowiecki

Zakres obowiązków: analiza szczątków ryb

Imię: dr Jutta Meurers-Balke

Zakres obowiązków: analiza palinologiczna

Imię: dr Elena A. Nikulina

Zakres obowiązków: analiza zwierzęcego DNA

Imię: prof. dr hab. Romuald Schild

Zakres obowiązków: geomorfologia stanowisk w Dąbkach

Imię: Dr Ulrich Schmölcke

Zakres obowiązków: analiza szczątków fauny

Imię: dr Iwona Sobkowiak-Tabaka

Zakres obowiązków: analiza materiałów krzemiennych

Imię: dr Małgorzata Winiarska-Kabacińska

Zakres obowiązków: analiza traseologiczna i funkcjonalna wytworów krzemiennych

Imię: mgr Mirosława Zabilska

Zakres obowiązków: analiza szczątków ryb

Charakterystyka

Cel główny projektu:

Podstawowym celem projektu jest wieloaspektowe rozpoznanie osadnictwa późnomezolitycznego i wczesnoneolitycznego rejestrowanego w rejonie Dąbek i umieszczenie go w kontekście przemian kulturowych VI-IV tysiąclecia BC strefy północno-zachodniego i południowego Bałtyku.

Cele szczegółowe projektu:

Charakterystyka zasadniczych elementów osadnictwa mezolitycznego i wczesnoneolitycznego na stanowiskach w Dąbkach, w tym szczególnie:

(a) identyfikacja i rozpoznanie form zabudowy osad mezolitycznych i wczesnoneolitycznych oraz identyfikacja funkcjonalna obiektów ziemnych

(b) charakterystyka podstawowych elementów wytwórczości rejestrowanych na stanowiskach, tj. inwentarze krzemienne, ceramiczne, kamienne, zbiory narzędzi wykonanych z poroża, rogu, kości, drewna oraz wyrobów z bursztynu

Rekonstrukcja podstaw utrzymania społeczności późnomezolitycznych i wczesnoneolitycznych, prowadzona w oparciu o szczegółowe studia pozostałości organicznych

Rekonstrukcja przemian środowiska naturalnego na samych stanowiskach jak i w szerszym rejonie ich występowania

Określenie chronologii rejestrowanego w rejonie Dąbek osadnictwa mezolitycznego i neolitycznego

Umiejscowienie osadnictwa z Dąbek i określenie jego roli w ramach przemian kulturowych obserwowanych w V i VI tys. BC na obszarze strefy południowego Bałtyku, i szerzej, wokół wybrzeży Bałtyku i Niżu środkowo-europejskiego

Działania prowadzące do osiągnięcia celów:

Dla realizacji zasadniczych celów projektu poczynając od 2003 roku prowadzone są wieloaspektowe, interdyscyplinarne badania archeologiczne i paleośrodowiskowe, w których zaangażowanych jest w chwili obecnej 20 uczonych z 5 krajów europejskich. Obejmują one zarówno badania wykopaliskowe na obszarach występowania osad późnomezolitycznych i wczesnoneolitycznych (Dąbki 9 i 10) jak i w obrębie zatorfionych obszarów śmietniskowych oraz cały szereg zróżnicowanych analiz specjalistycznych, dotyczących samych zabytków pozyskiwanych w trakcie badań wykopaliskowych, kontekstu ich występowania, chronologii względnej i bezwzględnej oraz środowiskowych uwarunkowań osadnictwa. W kontekście zarejestrowania na obu stanowiskach inicjalnej i wczesnej fazy rozwoju kultury pucharów lejkowatych, w 2011 roku podjęto również badania cementarzyska kultury pucharów lejkowatych w Borkowie.

Rezultaty:

Do podstawowych osiągnięć dotychczasowych badań zaliczyć można:

Rozpoznanie podstawowych elementów osadnictwa obecnych na stanowiskach Dąbki 9 i Dąbki 10

Ustalenie głównych faz osadniczych obecnych na stanowiskach oraz określenie ich wieku

Wstępne rozpoznanie chronologii i charakteru kontaktów między społecznościami późnomezolitycznymi z Dąbek a niżowymi ugrupowaniami neolitycznymi o genezie naddunajskiej.

Rekonstrukcję środowiska przyrodniczego obszaru występowania stanowisk

Planowane rezultaty:

Przyszłe prace zmierzać będą do:

Uściślenia początku i końca osadnictwa na stanowiskach w Dąbkach

Możliwie szczegółowego odtworzenia procesu przemian kulturowych zachodzących u schyłku V tysiąclecia, które doprowadziły do powstania na tym obszarze kultury pucharów lejkowatych

Charakterystyki procesu transformacji późnych społeczności mezolitycznych w kulturę pucharów lejkowatych, w tym zwłaszcza jego źródłowego udokumentowania oraz odniesienia do północno-, zachodnio- i środkowo-europejskich prowincji kultury pucharów lejkowatych

Pełnego zadokumentowania pozostałości osadniczych w strefie występowania osad wraz z wydzieleniem i charakterystyką stref funkcjonalnych osad

Pełniejszego rozpoznania osadnictwa KPL w regionie, w tym uściślenia chronologii osad i cmentarzysk megalitycznych.

Publikacje

Jacek Kabaciński

2001 The Mesolithic-Neolithic transition in the southern Baltic Coastlands (w:) *Fontes Archaeologici Posnanienses* 39, s. 129-161.

Jacek Kabaciński, Thomas Terberger, Jolanta Ilkiewicz

2007 Archeologiczne badania późnomezolitycznego osadnictwa w Dąbkach, (w:) W. Rączkowski, J. Sroka (red.) *Historia i kultura Ziemi Sławieńskiej*, t. VI, Gmina Darłowo, s. 47-55.

Jacek Kabaciński, Włodzimierz Rączkowski

2007 Zagrożenia dla dziedzictwa archeologicznego w gminie Darłowo (w:) W. Rączkowski, J. Sroka (red.) *Historia i kultura Ziemi Sławieńskiej*, t. VI, Gmina Darłowo, s. 341-355.

Jacek Kabaciński, Dietrich Heinrich, Thomas Terberger

2009 Dąbki revisited - new evidence on the question of earliest cattle use in Pomerania (w:) S. McCartan, R.Schulting, G. Warren, P. Woodman (eds) Mesolithic Horizons, s. 548-555, Oxbow Books.

Jacek Kabaciński, Thomas Terberger

2009 From Late Hunter-fishers to Early Farmers on the Pomeranian Coast. New research at Dąbki 9, Koszalin District, (w:) J. M. Burdukiewicz, K. Cyrek, P. Dyczek, K. Szymczak (eds) Understanding the Past. Papers offered to Stefan K. Kozłowski, Warszawa, s. 165-184.

Thomas Terberger, Sönke Hartz, Jacek Kabaciński

2009 Late hunter-gatherer and early farmer contacts in the southern Baltic - a discussion, (w:) H.Glørstad, Ch. Prescott (eds), Neolithisation as if History Mattered, Uddevalla, Bricoleur Press, s. 257-298.

Jacek Kabaciński, Jolanta Ilkiewicz, Andreas Kotula, Thomas Terberger

2010 Vom Hecht zum Haustier - die letzten Küstenjäger zwischen Oder und Weichsel, Archäologie in Deutschland 2010 (2), s. 58-59.

Thomas Terberger, Jacek Kabaciński

2010 The Neolithisation of Pomerania - a Critical Review, (w:) D.Gronenborn, J.Petrasch (eds.) The Spread of the Neolithic to Central Europe, Mainz, s. 375-405.

Jacek Kabaciński

2010 Wytwórcy toporów sprzed 10 tysięcy lat. Badania stanowiska z początków holocenu w Krzyżu Wielkopolskim; www.archeolog.pl/pl1/teksty35/

Jacek Kabaciński, Thomas Terberger

2010 Ostatni łowcy-zbieracze na wybrzeżu południowego Bałtyku - badania archeologiczne w Dąbkach; www.archeolog.pl/pl1/teksty36/

Agnieszka Czekaj-Zastawny, Jacek Kabaciński, Thomas Terberger

2011 Long distance exchange in the Central European Neolithic: Hungary to the Baltic, Antiquity, 85 (2011), s. 43-58.

Jacek Kabaciński, Thomas Terberger

2011 Pots and pikes at Dąbki 9, Koszalin district (Poland) - the early pottery on the Pomeranian coast (w:) S.Hartz, F. Luth, T.Terberger (ed.) Early Pottery in the Baltic-Dating, Origin and Social Context, Bericht der Römisch-Germanischen Kommission Vol. 89 (2008), s. 361-392.

Jacek Kabaciński, Danuta Król, Thomas Terberger

2011 Early Pottery from the Coastal Site Rzucewo, Gulf of Gdańsk (Poland), (w:) S.Hartz, F. Luth, T.Terberger (ed.) Early Pottery in the Baltic-Dating, Origin and Social Context, Bericht der Römisch-Germanischen Kommission Vol. 89 (2008), s. 393-407.

Agnieszka Czekaj-Zastawny, Jacek Kabaciński, Thomas Terberger

2011 Cultural Relations Between the Great Hungarian Plain and the Southern Baltic Coast. Imports From the Bodrogheresztúr Culture on the Site Dąbki 9 (Middle Pomerania), Sprawozdania Archeologiczne 63, s. 55-87.

Agnieszka Czekaj-Zastawny, Jacek Kabaciński, Thomas Terberger

2011 Relacje łowiecko-zbierackich społeczności z Dąbek z kulturami neolitycznymi Europy Środkowej (w:) U.Stankiewicz, A. Wawrusiewicz (red.) Na rubieży kultur. Badania nad okresem neolitu i wczesną epoką brązu, Białystok, s. 161-174.

Iwona Sobkowiak-Tabaka

2011 Późnomezolityczne i wczesnoneolityczne osadnictwo na stanowisku nr 9 w Dąbkach w świetle wytwórczości krzemieniarskiej, (w:) M.Fudziński, H.Paner (reds.) XVII Sesja Pomorzoznawcza, t. 1., Od epoki kamienia do wczesnego średniowiecza, Gdańsk 2011, s. 23-48.

A. Czekał-Zastawny, J. Kabaciński, A. Kotula und T. Terberger

2012 Der steinzeitliche Fundplatz Dąbki, Pommern, und seine überregionalen Beziehungen. Münster, w druku.

image not found or type unknown

image not found or type unknown

image not found or type unknown

image not found or type unknown

image not found or type unknown

image not found or type unknown

image not found or type unknown

Załączniki:

[2020-05-dbki7](#) . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 51 kB

label_file_format jpg 51 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
----------------------------	--------------------------------------

Data opublikowania:	18.05.2020 11:05
Liczba pobrań:	7

[2020-05-dabki6 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 140 kB](#)

label_file_format jpg 140 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	18.05.2020 11:05
Liczba pobrań:	8

[2020-05-dabki 1 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 150 kB](#)

label_file_format jpg 150 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	18.05.2020 11:05
Liczba pobrań:	8

[2020-05-dabki8 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 151 kB](#)

label_file_format jpg 151 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	18.05.2020 11:05
Liczba pobrań:	7

[2020-05-dabki3 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 37 kB](#)

label_file_format jpg 37 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	18.05.2020 11:05
Liczba pobrań:	8

[2020-05-dabki5 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 67 kB](#)

label_file_format jpg 67 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	18.05.2020 11:05
Liczba pobrań:	7

[2020-05-dabki2 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 153 kB](#)

label_file_format jpg 153 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	18.05.2020 11:05
Liczba pobrań:	9

Metryczka

Opublikował w BIP:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	18.05.2020 11:05
Ostatnio zaktualizował:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data ostatniej aktualizacji:	18.05.2020 11:05
Liczba wyświetleń:	12